

Riktlinjer för läkemedelshantering inom hemtjänst

Ansvar

I ordinärt boende har landstinget hälso- och sjukvårdsansvar. Det innebär att verksamhetschefen på vårdcentralen ansvarar för att det finns skriftliga, lokal instruktioner för läkemedelshantering och att dessa tillämpas.

Avdelningschef/vårdenhetschef eller motsvarande har ansvar för den praktiska läkemedelshantering och för att fastställda rutiner tillämpas.

I ledningsansvaret ligger att:

- svara för att författningar och av verksamhetschef fastställda lokala instruktioner om läkemedelshantering är kända och tillämpas
- medverka till vårdpersonalens kompetensutveckling inom läkemedelsområdet
- svara för att kvalitetssäkringsarbetet i läkemedelshanteringsfrågor bedrivs enligt fastställda lokala instruktioner.
- svara för att avvikelser rapporteras till verksamhetschef

Distriktssköterskan ansvarar självständigt för förvaring, iordningställande och överlämnande av läkemedel till patienten/brukaren. Hon får genom delegering överlåta åt en annan vårdpersonal att iordningställa eller överlämna läkemedel under förutsättning att det är förenligt med en god och säker vård.

Annan vårdpersonal får efter delegering utföra hälso- och sjukvårdsarbetsuppgifter. I vårdpersonalens ansvar ingår också att inom ramen för sin kompetens uppmärksamma förändringar i den enskildes hälsotillstånd och informera ansvarig sjuksköterska och/eller arbetsledare.

(källa "Läkemedelshantering inom hälso- och sjukvård och tandvård i Östergötland")

• Beslut om hjälp med läkemedelshantering

När hemtjänstpersonal upplever att brukaren sviktar i hanteringen av sina läkemedel ska kontakt tas med distriktssköterskan som tillsammans med patientansvarig läkare har ansvar för att en bedömning görs. Beslutet om att bistå brukaren med hjälp omkring läkemedelshantering ska dokumenteras i journalen och berörd hemtjänstpersonal ska informeras.

• Delegering

Om brukaren inte klarar att ansvara för sin läkemedelshantering kan distriktssköterskan genom delegering överlåta läkemedelshantering till reellt kompetent personal inom hemtjänst. Läkemedlen bör vara fördelade i doseringshjälpmedel av distriktssköterska eller apotekspersonal. Anhörig kan inte fördela läkemedel i dosett om vårdpersonalen behöver delegering för att överlämna läkemedel till brukaren. Beslut om vad inom områdena; iordningställa, administrera och överlämna som **kan** delegeras ska tas av verksamhetschef på vårdcentral.

- **Egenvård**

Om brukaren behöver hjälp med att ta fram sina läkemedel från burk eller doseringshjälpmedel och har klar kunskap om sina läkemedel krävs ingen delegering. Hjälpen från hemtjänstpersonalen räknas då som egenvård. I denna situation kan anhörig vara behjälplig med att fördela läkemedel i dosett.

- **Signeringslista**

Ansvar för att signeringslista finns tillgänglig och återförs när den inte längre är aktuell ligger hos medicinskt ansvarig enhet (vårdcentral, LAH etc)

- **Vårdkonferens**

Vid gemensam vårdkonferens ska medicinska och sociala insatser samordnas på så bra sätt som möjligt för brukaren. I de fall medicinska insatser, t ex överlämnande av läkemedel, inte kan samordnas med de sociala insatserna utan måste ske genom extra besök hos brukaren, (akut/tillfälligt/planerat/) ska överenskommelse göras med distriktsköterska om vem som ska utföra extra besöket. Vårdcentralen kan efter överenskommelse med hemtjänstens enhetschef få hälso- och sjukvårdsarbetsuppgifter utförda enligt ovan av hemtjänstpersonal mot ekonomisk ersättning.

- **Leverans**

Hämtning av läkemedel/apodos på apotek eller vårdcentral av hemtjänst sker i de fall brukaren beviljats hjälp med inköp eller ärenden. Om sådant bistånd saknas ansvarar brukaren själv eller närstående för att hämtning sker. Om brukaren vill ansöka om hjälp med inköp eller ärenden kontaktas biståndshandläggaren.

- **Förvaring**

Läkemedel ska förvaras på säkert sätt hemma hos brukaren. I undantagsfall kan läkemedel tillfälligt förvaras på hemtjänstenheten, t ex efter hämtning/leverans av apodos från apoteket i avvaktan på utlämning till brukaren. Förvaringen på hemtjänstenheten måste alltid ske på ett säkert sätt i låsbart skåp utan risk för förväxling med andra läkemedel. Ansvarig distriktsköterska ska informeras om enhetens förvaringsrutiner.

- **Kassering**

Läkemedel tillhör brukarens egendom, även efter dödsfall. Det krävs därför överenskommelse med brukaren eller närstående om läkemedel som inte längre används eller är för gamla ska lämnas till apotek.

Maj 2006

Riktlinjerna har upprättats i samarbete mellan äldreomsorgsområde 3, medicinskt ansvarig sjuksköterska, vårdcentralen Sandbyhov, verksamhetsutvecklare Vrinnevisjukhuset och projektledare inom Wreta.

Augusti 2006 Riktlinjen antagen i Wreta styrgruppen. Riktlinjen implementeras via samverkansrådet som ansvarar för att revidering sker senast 2007-12-31.